

Statssekreterare Daniel Liljeberg
Statssekreterare Daniel Westlén
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Vattenkraft och elproduktion i Västra Götalands län

Västra Götalands län står inför en genomgripande grön omställning genom elektrifiering av industri- och transportsektorn. Denna för klimatet positiva förändring förutsätter tillgång till fossilfri el, en utbyggd regional elproduktion och ett utbyggt ledningsnät.

Elanvändningen i Västra Götalands län uppgår i dag till 18 TWh per år. Enligt nuvarande bedömning kommer den att tredubblas och nå 55 TWh år 2045. Men redan till år 2030 förväntas elbehovet nästan ha dubblats till drygt 32 TWh.

Elsystemet i Västra Götalands län kommer kring 2030 att se annorlunda ut än idag då flera fossilfria energikällor, som havs- och landbaserad vindkraft och solcellsparker kommer att kunna adderas. Vattenkraftens förmågor kommer då att ses i andra perspektiv än idag. Betydelsen av reglerförmåga bedöms öka när elsystemet byggs ut och produktionens sammansättning förändras.

Alla fossilfria energislag, också kärnkraft, behöver kunna användas för att möta länets långsiktiga behov.

I Länsstyrelsens uppdrag ligger att hålla regeringen informerad om frågor av betydelse för länets utveckling. Elförsörjningen är en sådan fråga.

Regionalt viktig vattenkraft

Om ett par månader är den 2022 beslutade pausen i omprövningen av vattenkraftens miljövillkor över.

Under pausen har en del ny kunskap tagits fram, bland annat genom Svenska Kraftnäts kartläggning, men det saknas alltjämt tillräckligt detaljerat underlag för att bedöma hur ett bortfall av el från vattenkraftverk skulle påverka elsystemet regionalt. Simuleringarna i analysen omfattade vidare inte åtgärder nödvändiga till följd av Natura 2000.

Länsstyrelsen bedömer därför att målkonflikten mellan å ena sidan behov av vattenkraft och å andra sidan behov av skydd av Natura 2000 – båda viktiga värden – väsentligen kommer att kvarstå även efter pausen.

Det kan innebära att omprövningen av vattenkraften också efter pausen kan leda till minskad elproduktion eller en minskad reglerförmåga.

Planen i Vattendelationen för Västerhavets vattendistrikt är att, om inte andra besked om den Nationella Planen lämnas, besluta nya miljö kvalitetsnormer för Gullspångsälven under detta år inför det att prövningarna ska återstartas redan i början på nästa år. Gullspångsälven ligger tidigt i processen och nya miljö kvalitetsnormer behövs innan domstolens arbete inleds. Gullspångsälven är viktig både för Gullspångslaxens förutsättningar och för vattenkraftens reglerförmåga i elsystemet.

Ytterligare analys av regionala perspektiv

Det är ekologiska behov hänförliga till Natura 2000 som ger anledning att tro att den pågående omprövningen efter NAP-pausens avslutande skulle kunna resultera i produktionsbortfall i Västra Götaland.

En förlängning av pausen skulle möjliggöra fortsatta analyser och besked, inför förestående beslut om normer och domstolsprövning. I avvaktan på detta fortgår arbetet.

Länsstyrelsen Västra Götaland vill också peka på den positiva effekt som det skulle kunna ha om Svenska kraftnät och Energimyndigheten, tillsammans med SMHI, arbetade fram en transparent hydrologisk modell, som väger in vattenkraftens regionala förmåga och reglerbehov på olika platser. Detta skulle kunna understödja arbetet med att optimera vattenresursen för både elproduktion och ekologiska behov i vattenmiljön.

Länsstyrelsen i Västra Götaland skulle också välkomna ett uppdrag att utveckla en process där samråd om nya miljö kvalitetsnormer kan hållas parallellt med samverkan inför omprövning av vattenkraft. Målsättningen bör vara att ett parallellt förfarande inte försenar någon annan process. Vi ser också behov av att arbeta fram en metod som fungerar om och när en miljö kvalitetsnorm behöver ändras under pågående omprövning av vattenkraft.

Bästa hälsningar

Sten Tolgfors

Landshövding i Västra Götalands län